

विषयसूची

भाग १

कानून (Law)

१-३०

परिचय (Introduction)	१
कानूनको परिभाषा (Definition of Law)	३
कानूनको प्रकृति (Nature of Law)	६
कानूनका विशेषताहरू (Characteristics of Law)	८
कानूनका प्रकारहरू (Types of Law)	१०
कानूनका स्रोतहरू (Sources of Law)	१४
कानूनका उद्देश्य र कार्यहरू (Objectives and Functions of Law)	१८
वाणिज्य कानूनको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Business Law)	१९
नेपालको वाणिज्य कानूनका विशेषताहरू (Characteristics of Nepalese Business Law)	२०
वाणिज्य कानूनको महत्व (Importance of Business Law)	२३
नेपाली वाणिज्य कानूनका स्रोतहरू (Sources of Nepalese Business Law)	२५
मुख्य बुँदाहरू (Key Points)	२८
नमुना प्रश्नहरू (Model Questions)	३०

भाग २

करार सम्बन्धी कानून (Law of Contract)

३१-१३६

परिचय (Introduction)	३१
करारको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Contract)	३३
करारको प्रकृति (Nature of Contract)	३४
करारको वर्गीकरण (Classification of Contract)	३६
वैध करारका आवश्यक तत्वहरू (Essential Elements of a Valid Contract)	४२
सबै करार सम्झौता हुन् तर सबै सम्झौता करार होइनन् (All contracts are Agreement but all Agreement are not Contract)	४५
प्रस्तावको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Offer)	४७
प्रस्तावका प्रकारहरू (Types of Offer)	४८

प्रस्ताव सम्बन्धी नियमहरू (Rules Regarding Offer)	४९
प्रस्तावको खण्डन र अन्त्य (Revocation and Lapse of Offer)	५३
स्वीकृतिको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Acceptance)	५६
स्वीकृति सम्बन्धी नियमहरू (Rules Regarding Acceptance)	५७
प्रस्ताव र स्वीकृतिको संचार (Communication of Offer and Acceptance)	६०
प्रतिफल (Consideration)	६१
प्रतिफल सम्बन्धी नियमहरू (Rules Regarding Consideration)	६३
प्रतिफलविना करार हुन सक्दैन (No Consideration No Contract)	६६
करार गर्ने क्षमता (Contractual Capacity)	६८
नाबालक (Minor)	७०
नाबालकसँग गरिएको सम्झौता सम्बन्धी नियमहरू (Rules Regarding Minor's Agreement)	७१
मानसिक स्थिति ठीक नभएका व्यक्ति (Person of Unsound Mind)	७५
अयोग्य व्यक्तिहरू (Disqualified Persons)	७७
स्वतन्त्र सहमति सम्बन्धी अवधारणा (Concept of Free Consent)	८१
स्वतन्त्र सहमतिको महत्व (Importance of Free Consent)	८२
करकाप, जालसाजी, अनुचित प्रभाव, अपव्याख्या र गल्तीबाट भएका करारको कानुनी प्रभाव (Legal Effect of Contract Caused by Coercion, Fraud, Undue Influence, Misrepresentation and Mistake)	८२
जालसाजीका आवश्यक तत्वहरू (Basic Elements of Fraud)	८६
अनुचित प्रभावमा जारी गरिएको करार (Contract Made by Undue Influence)	८७
अनुचित प्रभावको अनुमान (Presumption of Undue Influence)	८८
नाबालक (Minor)	७०
भुक्त्याई गराएको करार (Contract Made by Misrepresentation)	९०
भूल (Mistake)	९२
उद्देश्य र प्रतिफलको वैधता (Legality of Objective and Consideration)	९४
नाबालक (Minor)	७०
सांयोगिक करारको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Contingent Contract)	९७
सांयोगिक करार सम्बन्धी नियमहरू (Rules Regarding Contingent Contract)	९८

अप्रत्यक्ष करारको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Quasi Contract)	१००
अप्रत्यक्ष करार सम्बन्धी मुद्दाहरू (Cases of Quasi Contract)	१०२
करार पालना/कार्यान्वयनको अर्थ (Meaning of Performance of Contract)	१०५
करार पालना कार्यान्वयनको महत्त्व (Importance of Performance of Contract)	१०६
करारको पालना कार्यान्वयन सम्बन्धी नियमहरू (Rules Regarding Performance of Contract)	१०७
करारको हस्तान्तरण (Assignment of Contract)	१११
करारको हस्तान्तरण सम्बन्धी नियमहरू (Rules Regarding Assignment of Contract)	१११
करारको अन्त्य वा समाप्तिको अर्थ (Meaning of Termination of Contract)	११३
करारको समाप्ति वा अन्त्य हुने तरिकाहरू (Modes of Termination of Contract)	११३
आकस्मिक असम्भाव्यताको सिद्धान्त (Doctrine of Supervening Impossibility)	११६
करार उल्लङ्घनको अर्थ (Meaning of Breach of Contract)	११८
करार उल्लङ्घनका प्रकार (Types of Breach of Contract)	११९
करार उल्लङ्घनमा प्राप्त हुने उपचार (Remedies for Breach of Contract)	१२०
नेपालको करार ऐनका मुख्य व्यवस्थाहरू (Major Provisions of Nepal Contract Act)	१२५
मुख्य बुँदाहरू (Key Points)	१२९
नमुना प्रश्नहरू (Model Questions)	१३५

भाग ३

नासो सम्बन्धी करार (Contract of Bailment) १३७-१७१

नासोको अर्थ (Meaning of Bailment)	१३७
नासोको वर्गीकरण (Types of Bailment)	१४०
नासो दिने र लिने व्यक्तिका अधिकार र कर्तव्यहरू (Rights and Duties of Bailor and Bailee)	१४२
हराएको वस्तु भेटाउने व्यक्ति (Finder of Lost Goods)	१५१
धितो र धरौट सम्बन्धी करार (Contract of Pledge or Pawn)	१५४

धितो र धरौटका आवश्यक तत्वहरु (Essentials of Pledge or Pawn)	१५५
धितो तथा धरौट दिनेका अधिकारहरु (Rights of Pledger or Pawner)	१५८
धितो तथा धरौट दिनेका कर्तव्यहरु (Duties of Pledger or Pawner)	१५९
धितो तथा धरौट लिनेका अधिकारहरु (Right of Pledgee or Pawnee)	१६१
धितो तथा धरौट लिने पक्षका कर्तव्यहरु (Duties of the Pawnee or Pledgee)	१६३
गैरस्वामीद्वारा धितो वा धरौट (Pledge or Pawn by Non-owner)	१६४
मुख्य बुँदाहरु (Key Points)	१६८
नमुना प्रश्नहरु (Model Questions)	१७१

भाग ४

एजेन्सी सम्बन्धी करार (Contract of Agency) १७२-२११

नेपालमा एजेन्सी सम्बन्धी कानूनको विकास (Development of Agency Law in Nepal)	१७३
एजेन्सी सम्बन्धी करारको अर्थ (Meaning of Contract of Agency)	१७३
एजेन्सी सम्बन्धी करारका सामान्य नियमहरु (General Rules of Contract of Agency)	१७५
एजेन्सी सिर्जना हुने तरिका (Modes of Creating Agency)	१७८
एजेन्टका प्रकार (Types of Agent)	१८३
एजेन्टका अधिकारहरु (Rights of Agent)	१८५
एजेन्टका कर्तव्यहरु (Duties of Agent)	१८८
मुख्य व्यक्तिका अधिकारहरु (Rights of Principal)	१९२
मुख्य व्यक्तिका कर्तव्यहरु (Duties of Principal)	१९४
अधिकार प्रत्यायोजन (Delegation of Authority)	१९५
प्रतिस्थापित एजेन्ट (Substituted Agent)	१९६
सहायक एजेन्ट (Sub Agent)	१९७
एजेन्टको उत्तरदायित्व/जवाफदेहिता (Responsibility of an Agent)	१९९
एजेन्सी सम्बन्धी करारको समाप्ति (Termination of Contract of Agency)	२००
नेपालमा एजेन्सी दर्ताको कार्यविधि र दर्ता नगर्दा हुने परिणाम (Procedure of Registration and Effect of Non-Registration of Agency in Nepal)	२०३
मुख्य बुँदाहरु (Key Points)	२०६
नमुना प्रश्नहरु (Model Questions)	२१०

भाग ५

वस्तु बिक्री सम्बन्धी करार

(Contract of Sale of Goods)

२१२-२४२

वस्तु बिक्री सम्बन्धी करारको अर्थ (Meaning of Contract of Sales of Goods)	२१२
वस्तु बिक्री सम्बन्धी करारका विशेषताहरु (Features of Contract of Sale of Goods)	२१३
शर्तको अर्थ (Meaning of Condition)	२१६
शर्तका प्रकारहरु (Types of Condition)	२१६
आश्वासन (Warranty)	२२०
आश्वासनका प्रकार (Types of Warranty)	२२०
क्रेताको सावधानीको सिद्धान्त (Doctrine of Caveat Emptor)	२२२
क्रेताको सावधानीको सिद्धान्तका अपवादहरु (Exceptions of the Doctrine of Caveat Emptor)	२२३
स्वामित्व हस्तान्तरण (Transfer of Ownership)	२२५
स्वामित्व हस्तान्तरण र नेपाल कानून (Transfer of Ownership and Nepalese Law)	२२६
स्वामित्व हस्तान्तरण सम्बन्धी नियमहरु (Rules Regarding Transfer of Ownership)	२२७
उधारो बिक्रेता (Unpaid Seller)	२३०
उधारो बिक्रेताका अधिकारहरु (Rights of Unpaid Seller)	२३१
गैर स्वामीद्वारा हक हस्तान्तरण (Transfer of Title by Non-owner)	२३४
गैर स्वामीद्वारा हक हस्तान्तरणका अपवादहरु (Exceptions of Transfer of Title by Non-owner)	२३४
मुख्य बुँदाहरु (Key Points)	२३९
नमुना प्रश्नहरु (Model Questions)	२४२

भाग ६

ढुवानी सम्बन्धी करार

(Contract of Carriage)

२४३-२६०

दुवानी सम्बन्धी करारको अर्थ र प्रकृति (Meaning and Nature of Contract of Carriage)	२४३
दुवानी सम्बन्धी करारका विशेषताहरू (Characteristics of Contract of Carrier)	२४५
स्थल मार्गबाट दुवानी (Carriage by Land)	२४६
सार्वजनिक वाहकका अधिकार (Rights of Common Carrier)	२४७
सार्वजनिक वाहकका कर्तव्यहरू (Duties of Common Carrier)	२४९
दायित्वका अपवादहरू (Exceptions of Liabilities)	२५१
सामुद्रिक मार्गबाट दुवानी (Carriage by Sea)	२५२
हवाईमार्गद्वारा दुवानी (Carriage by Air)	२५९
इन्को टर्मस २०१०: संक्षिप्त परिचय (Inco Terms 2010: A Brief Introduction)	२६२
इन्को टर्मस सम्बन्धी नियमहरू (Inco Terms Rules)	२६२
मुख्य बुँदाहरू (Key Points)	२६४
नमुना प्रश्नहरू (Model Questions)	२६७

भाग ७

विनिमेय अधिकार पत्र सम्बन्धी कानून (Law of Negotiable Instruments)

२६८-२८३

विनिमेय अधिकार पत्रको अर्थ (Meaning of Negotiable Instrument)	२६८
विनिमेय अधिकार पत्रका विशेषताहरू (Features of Negotiable Instruments)	२६९
प्रतिज्ञा पत्र (Promissory Note)	२७१
प्रतिज्ञा पत्रका विशेषताहरू (Features of Promissory Note)	२७२
विनिमेय पत्र (Bill of Exchange)	२७२
चेक (Cheque)	२७५
चेकको प्रकार (Types of Cheque)	२७५
बैंक ड्राफ्ट (Bank Draft)	२७६
धारक (Holder)	२७७
रीतपूर्वकको धारक (Holder in due Course)	२७७
रीतपूर्वकको धारकको अधिकार (Rights of Holder in due Course)	२७८
विनिमेय अधिकार पत्र सम्बन्धी दायित्वबाट मुक्ति (Discharge of Negotiable Instrument)	२८०
मुख्य बुँदाहरू (Key Points)	२८१

नमुना प्रश्नहरू (Model Questions)	२८३
---	-----

भाग ८

कम्पनी र दामासाही सम्बन्धी कानून

(Law of Company and Insolvency)

२८४-३३७

कम्पनीको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Company)	२८५
कम्पनीको प्रकृति तथा विशेषताहरू (Nature/Characteristics of Company)	२८७
कम्पनीको प्रकार (Types of Company)	२९०
कम्पनीको संस्थापना (Incorporation of a Company)	२९२
कम्पनी स्थापना गर्ने कार्यविधि (Procedure Relating to Incorporation of Company)	२९२
साधारण सभा (General Meeting)	२९४
साधारण सभाको कानुनी महत्व (Legal Importance of General Meeting)	२९७
साधारण सभाको औपचारिकता (Formalities of General Meeting)	२९७
प्रस्ताव र निर्णयको विवरण (Resolution and Minute)	३०१
संचालक समिति (Board of Directors)	३०२
संचालक समितिको अधिकार र कर्तव्य (Rights and Duties of Board of Directors)	३०६
संचालक समितिको प्रतिवेदन (Report of Board of Directors)	३०८
लेखापरीक्षकको नियुक्ति (Appointment of Auditor)	३०९
लेखापरीक्षकको अयोग्यता (Disqualification of Auditor)	३१०
लेखापरीक्षकको बर्खास्ती (Removal of an Auditor)	३११
लेखापरीक्षकका अधिकारहरू (Rights of an Auditor)	३१२
लेखापरीक्षकका कर्तव्यहरू (Duties of an Auditor)	३१४
कम्पनीको अनुसन्धान (Investigation of Company)	३१५
निरीक्षकको अधिकार र कर्तव्य (Rights and Duties of Inspector)	३१६
कम्पनीको खारेजी (Liquidation of Company)	३१७
कम्पनी खारेजीका तरिकाहरू (Modes of Liquidation of Company)	३१७
कम्पनी खारेजीको कार्यविधि (Procedure of Liquidation of Company)	३१९
कम्पनीको पुनर्संरचना/पुनर्स्थापना (Reorganization of Company)	३२०
पुनर्संरचना व्यवस्थापक (Reorganization Manager)	३२२

लिक्विडेटर (Liquidator)	३२४
दामासाहीको अर्थ (Meaning of Insolvency)	३२६
कम्पनीको दामासाही सम्बन्धी कार्यविधि (Procedure of Insolvency of Company)	३२७
दामासाही सम्बन्धी ऐन २०६३ का विशेषताहरू (Features of Insolvency Act 2063)	३३०
मुख्य बुँदाहरू (Key Points)	३३२
नमुना प्रश्नहरू (Model Questions)	३३७

भाग ९

मध्यस्थता (Arbitration)

३३८-३७४

मध्यस्थताको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Arbitration)	३३९
मध्यस्थताको प्रकृति र महत्व (Nature and Significance of Arbitration)	३४०
मध्यस्थताका प्रकार (Types of Arbitration)	३४२
मध्यस्थ नियुक्तिको प्रक्रिया (Process of Appointment of Arbitrator)	३४३
मध्यस्थताका लागि विवाद कसले प्रस्तुत गर्न सक्छ ? (Who can Refer Dispute to Arbitration?)	३४४
मध्यस्थताबाट समाधान हुन सक्ने विवादहरू (Disputes or Cases to be Settled by Arbitration)	३४६
मध्यस्थताको अधिकार र कर्तव्य (Rights and Duties of Arbitrator)	३४७
मध्यस्थताको अधिकारको अन्त्य (Revocation of Arbitrator's Authority)	३५४
विवाद समाधानको कार्यविधि (Procedure of Disputes Settlement)	३५६
मध्यस्थको निर्णय (The Award)	३५७
निर्णयका आवश्यक तत्वहरू (Essential Elements of Award)	३५८
निर्णय बदर हुने अवस्था (Condition may be Void the Award)	३६०
निर्णयको कार्यान्वयन (Execution of Award)	३६१
नेपालको मध्यस्थता ऐनका मुख्य प्रावधानहरू (Major Provisions of Nepal Arbitration Act)	३६१
मुख्य बुँदाहरू (Key Points)	३६९
नमुना प्रश्नहरू (Model Questions)	३७३

हर्जाना सम्बन्धी करार (Contract of Indemnity) ३७५-३९३

हर्जानाको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Indemnity)	३७५
जमानत सम्बन्धी करारको अर्थ र परिभाषा (Meaning and Definition of Contract of Guarantee)	३८०
जमानत करारका प्रकारहरू (Types of Contract of Guarantee)	३८२
जमानी दिनेको अधिकार, कर्तव्य एवम् दायित्व (Rights, Duties and Liabilities of Surety)	३८४
जमानी दिने व्यक्तिको दायित्व समाप्ति हुने तरिकाहरू (Discharge of Surety from Liability)	३८८
मुख्य बुँदाहरू (Key Points)	३९०
नमुना प्रश्नहरू (Model Questions)	३९३

व्यवहारिक लिखतहरू	३९४-४०५
सन्दर्भ सामग्री (Bibliography)	४०६-४०७